

DOCUMENTAIRE FICHE: DE ROSTE WASSER.

De Roste Wasser was, vooral vóór de oorlog, een van de meest gekende Gentse volkstypes. Toen deed hij ook zijn bijnaam nog alle eer aan want hij was zo ros als maar iemand ros zijn kan. De minder oude Gentenaars hebben hem enkel gekend als een spierwitte wasser, wat niet belet heeft dat hij toch heel zijn leven de "roste wasser" gebleven is.

Een zonderling type die ongetwijfeld een vijs had die een beetje los stond, maar die toch veel minder zot was dan velen meenden en het is meer dan waarschijnlijk dat hij graag de "rol" speelde van de Roste Wasser en - om zijn reputatie eer aan te doen - er nu en dan een schepje bij deed.

Bezien wij eerst even zijn burgerlijke stand: Zijn ware naam was Ernest Camillus DE VRIENDT. Hij werd geboren te Gent op 8 november 1879 als zoon van Gustaaf Theofiel en van Leonie BEERNAERTS. Zijn vader was eerst bakker en baatte daarna een bedrijfje uit als wasser in het Berouw. Op 2 december 1915 verlaat onze Ernest het nr. 134 van wat toen nog veel sappiger genoemd werd "het straatje van Berouw" en kwam hij zich vestigen in de Schoolstraat n° 78 te St-Amandsberg. Daar zou hij blijven wonen tot aan zijn dood op 31 december 1955. Zijn eerste vrouw was Maria DE SMET. Hij trad een 2e maal in het huwelijk met de 25 jaar jongere Simone POTVIN.

Zoals zijn bijlap het aanduidde was hij wasser van beroep, maar... zo maar niet de eerste de beste wasser. Neen, Ernest was gespecialiseerd in de fijne lingerie en een groot deel van zijn cliënteel werd gevormd door de dames van de Gentse kaberdoeskes. Men kon hem dan ook regelmatig tegenkomen in de Kleine Statiestraat, de "Glazen straat", de Bennesteeg. (Zéér onvolledige lijst natuurlijk, maar wij streven hier niet naar volmaaktheid). Zijn stamcafé was het "Kelderke" (opgepast ! trapke af) in de Kleine Statiestraat, nu Schepenevijverstraat. De patronne was Miss Rosa en de serveuse Miss Gaby. Aan beide deze personen wordt trouwens gerefereerd in de sketch van Leo Wageneire over de Roste Wasser.

Vele van onze oudere lezers zien ongetwijfeld nog in hun gedachten de Roste Wasser met de wasmand aan de arm en de "canotier" wat schuin gezet op zijn rosse hardos. Zijn voornaamste kenmerk was dat hij ontelbare malen per dag, te pas en te onpas, (bijna altijd ten onpas) zijn 2 lijfspreuken uitgalmde: "Vive la Liberté!" en "Die geeft ès mijne vriend!".

Hij was een "habitué" van Tram 7 waar Ernest zijn stand ophield want hij stond altijd op het achterplatform. Iedereen weet dat destijds slechts de burgers "Eerste klas" reisden op de tram en dat het werkvolk gebruik maakte van het voorste gedeelte van de tram dat 5 of 10 centimes goedkoper was.

Het gebeurde dan meer dan eens dat de Roste zich naar buiten boog om op de een of andere bekende of onbekende zijn leidmotieven af te vuren.

Zijn "Vive la Liberté!" was een ware obsessie bij de man, in die mate dat hij op zijn huis een koperen plaat had laten aanbrengen waarop de volgende tekst prijkte:

Ernest DE VRIENDT
Vive la Liberté
Blanchisseur.

Wij herinneren ons nog hoe wij als kleine jongen mochten meegaan naar een revue van Henri Van Daele. De Roste Wasser werd er in uitgebeeld. Op een gegeven moment kwam er een acteur op het toneel, wasmand aan de arm, een strohoed gezet boven op een knalrode pruik. Hij riep: "Vive la Liberté!". Een fractie van een seconde later kwam er een luide echo uit de zaal: Ernest stond in een der zijgangen, de eeuwige wasmand aan de arm. Hij was eens naar zijn eigen komen kijken.

De Roste had de gewoonte er alles uit te flappen wat hem in de kop opkwam, ongeacht de omstandigheden en de personen tegen wie hij bezig was. Wanneer hij te doen had met Gentenaars waren daar niet veel risico's aan verbonden, maar met mensen die hem niet kenden had dit soms onverwachte gevolgen.

Zo gebeurde het op zekere dag in 1940 dat Belgische troepen voorbij marcheerden aan de Dampoort. De Roste die daar toevallig ook in de buurt was riep hen met luide stem toe: "Muurdenirs !! "

De soldaten die niet van Gent ware, namen dit niet en Ernest heeft dan al de krachten uit zijn toen 60-jarige benen mogen mobiliseren om in een fameuze sprint te ontkomen aan de "muurdenirs".

Korte tijd nadien namen ook de Duitsers het niet dat er onder die bezette Gentenaars een roste tussen zat die van zodra hij een feldgrau-uniform zag begon te roepen: "Vive la Liberté!" Het duurde dan ook niet lang of de Gestapo kwam hem arresteren. Hij verscheen aan zijn deur volledig uitgedost in "ne pitelirre" met een hogen hoed. Het zal waarschijnlijk wel de enige keer geweest zijn dat de 2 verbaasde gestapo's een dergelijk aangeklede arrestant naar de Kouter meevoerden. Het lijkt geen twijfel dat op "den bureau" aldaar de Roste zich voor zotter zal gehouden hebben dan hij werkelijk was, want hij werd kort nadien vrijgelaten en geen Duitser nam er nog aanstoot aan als hij ergens een roste tegenkwam die "Vive la Liberté" riep.

Ernest kweekte ook dieren en ge moest dan ook niet verschieten hem al eens tegen te komen met een geit bij hem. In zijn hof hield hij kippen en het kwam dan wel voor onder de bezetting dat men hem aantrof in zijn hof waar hij met de manieren van een Feldwebel, op militaire toon en in het Duits zijn kippen aan het commanderen was.

Hij was ook konijnenliefhebber en rond de jaren 1950 exposeerde hij op de tentoonstelling van het "Neerhof-Gent" met een "Vlaamse Reus". Hij eiste dat de volgende vermelding zou opgenomen worden in de catalogus: DE VRIENDT, Ern. "Vive la Liberté" - Schoolstraat - St. Amandsberg. Dit werd dan ook prompt gedaan. Geloof het of geloof het niet, maar Ernest won met zijn Vlaamse Reus de Ereprijs.

De witte kaart bedrukt met grote letters "Prix d'Honneur - Eereprijs" die normaal op de kooi moest prijken, had Ernest weggenomen en tussen het lint van zijn strohoed gestoken en zo heeft hij fier verschillende dagen de stad rondgelopen.

Uit een fotocopie van een prentkaart die berust in het archief van de Kring blijkt dat de Roste Wasser een zeer bekende figuur was. Deze prentkaart is afkomstig van wat waarschijnlijk één van zijn klanten zal geweest zijn, een serveuse van een kriebelmuitje die een paar dagen vacantie nam in een Frans hotelletje en hem vandaar attentvol een kaartje stuurde, getekend "Malou Wapy" (het mens zal zeker nooit gedroomd hebben dat haar naam nog eens zou verschijnen in "Ghendtsche Tydinghen"). Als bestemming had zij geschreven:

Rose Was
La Liberté
Mont St-Amant

Het kaartje kwam natuurlijk toe!

Voor zover ons bekend, zijn er geen artikels verschenen over de Roste Wasser alhoewel het ons onwaarschijnlijk voorkomt dat dit niet zou gebeurd zijn.

Wèl bestaat er een "kluchtige tweespraak" van Leo Wageneire en zijn vrouw, getiteld "De Roste Wasscher komt zat naar huis". Dit is opgenomen op een 78-toerenplaatje dat dateert van rond de jaren 1933-34. Merk "Broadcast" N° B 2005 -Diameter: 20 cm. "Fabriqué en Belgique (en dit zal ook wel herinneringen wakker roepen bij onze oudere lezers) par la Cie VOCALION CHANTAL (Moeremans)", destijds gevestigd op de Grote Huidevettershoek.

Wij danken hartelijk volgende leden die ons door toezending van inlichtingen behulpzaam geweest zijn bij het opstellen van deze fiche: de Heren O. Depraet, M. Deruelle, G. Hebbelynck, F. Ödberg en P. Vlieghe.

H.C.

* * * * *

VRAAG EN ANTWOORD

VRAAG NR. 43 van Dhr. Ch. Fassin

Alvorens er op het Graaf van Vlaanderenplein parkeerplaatsen werden aangelegd vond men er twee bronzen beelden: "Excelsior" en de "Stervende Gladiator" en ook het gedenkteken van Graaf Oswald de Kerckhove de Denterghem.